
Η ΑΜΑΝΤΑ ΚΑΙ Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Περίληψη: Από τότε που πέθανε η Λεοκάντια, ο Πρίγκιπας, που ήταν ερωτευμένος μαζί της, είναι απαρηγόρητος. Η Δούκισσα, η θεία του Πρίγκιπα, συνάντησε μία νεαρή υπάλληλο στο κατάστημα Ρεζεντά Σερ, την Αμάντα, που μοιάζει καταπληκτικά με τη Λεοκάντια. Η Δούκισσα θέλει τη βοήθεια της Αμάντα, για να απαλλάξει τον Πρίγκιπα από τις αναμνήσεις που τον βασανίζουν.

Ένα σταυροδρόμι στον κήπο του πύργου, ένα κυκλικό παγκάκι γύρω από έναν μικρό οβελίσκο... πέφτει το βράδυ...

ΑΜΑΝΤΑ

Εξακολουθώ να μη σας καταλαβαίνω. Τι μπορώ να κάνω γι' αυτόν, κυρία; Δεν τολμώ να πιστέψω ότι μπορέσατε να σκεφτείτε... Εξάλλου γιατί εγώ; Δεν είμαι ιδιαίτερα όμορφη. Και ακόμα και αν κάποια ήταν πολύ όμορφη –ποια θα μπορούσε να γλιστρήσει έτσι ξαφνικά ανάμεσα σ' εκείνον και στην ανάμνησή της;

Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ

Καμία άλλη εκτός από σας.

ΑΜΑΝΤΑ, *πραγματικά έκπληκτη.*

Από μένα;

Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ

Παιδί μου, ο κόσμος είναι τόσο ανόητος, βλέπει μόνο τις παράτες, τις χειρονομίες, τις κορδέλες... να γιατί κανένας δεν σας το είπε. Αλλά εμένα η καρδιά μου δεν με ξεγέλασε – λίγο έλειψε να βάλω τις φωνές στο Ρεζεντά Σερ, όταν σας πρωτοείδα. Για κάποιον που τη γνώρισε, όπως ήταν στη ζωή της, είστε το ζωντανό πορτρέτο της Λεοκάντια.

Ησυχία. Τα πουλιά της νύχτας έχουν αντικαταστήσει εκείνα του απογεύματος. Ο κήπος είναι γεμάτος σκιές και τιτιβίσματα.

ΑΜΑΝΤΑ, *χαμηλόφωνα*

Νομίζω, παρόλ' αυτά, ότι δεν μπορώ να το κάνω αυτό, κυρία. Δεν έχω τίποτα, δεν είμαι τίποτα, μα αυτοί οι εραστές... μα ήταν καπρίτσιο μου, έτσι δεν είναι;

Σηκώθηκε. Σαν να ήθελε να φύγει, πήρε το βαλιτσάκι της.

Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ, *το ίδιο σιγανά και πολύ αποκαμωμένη*

Καλά, παιδί μου. Συγχώρεσέ με.

Σηκώνεται με τη σειρά της με κόπο σαν γριά. Ακούγεται το κουδούνι ενός ποδηλάτου μέσα στη νύχτα, σκιρτάει.

Ακούστε... Αυτός είναι! Να εμφανιστείτε μπροστά του ακουμπισμένη πάνω σ' αυτόν το μικρό οβελίσκο, εκεί που τη συνάντησε για πρώτη φορά. Μόνο αυτό! Να σας δει έστω και μία μόνο φορά, να φωνάζει κάτι, να ενδιαφερθεί ξαφνικά γι' αυτή την ομοιότητα, γι' αυτό το τέχνασμα που θα του ομολογήσω αύριο και για το οποίο θα με μισήσει – για ο,τιδήποτε αλλά όχι για 'κείνη που στερήθηκε τη ζωή και που μια απ' αυτές τις μέρες θα μου τον πάρει, είμαι σίγουρη γι' αυτό.... *(Την έπιασε από το μπράτσο)*. Θα το κάνετε, έτσι δεν είναι; Δεσποινίς, σας το ζητώ ταπεινά. *(Την κοιτάζει ικετευτικά και προσθέτει γρήγορα)*: Και στο κάτω κάτω θα τον δείτε κι εσείς. Και... νιώθω πάλι να κοκκινίζω λέγοντάς σας τούτο – η ζωή σ' αλήθεια είναι θεότρελη! Αυτή είναι η τρίτη φορά σε εξήντα χρόνια που κοκκινίζω και η δεύτερη φορά σε δέκα λεπτά –θα τον δείτε και αν ποτέ– γιατί όχι αυτόν, αφού είναι όμορφος, γοητευτικός, όπως ήταν και οι άλλοι; – αν μπορούσε ποτέ να έχει την καλή τύχη, γι' αυτόν και για μένα, να γίνει για μια στιγμή – το καπρίτσιο σας ... *Το κουδούνισμα είναι ακόμα στη σκιά, αλλά τώρα είναι πολύ κοντά.*

ΑΜΑΝΤΑ, *ψιθυρίζοντας*

Τι πρέπει να του πω;

Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ, *σφίγγοντάς της το μπράτσο*

Απλά πείτε του: «Συγγνώμη, κύριε, μπορείτε να μου δείξετε το μονοπάτι για τη θάλασσα;»

Χώθηκε στην πιο βαθιά σκιά των δέντρων. Μόλις που πρόλαβε. Μία λευκή κηλίδα. Είναι ο πρίγκιπας πάνω στο ποδήλατο. Περνάει πολύ κοντά από τη λευκή κηλίδα της Αμάντα η οποία ακουμπισμένη στον οβελίσκο, ψιθυρίζει.

AMANTA

Συγγνώμη κύριε, ...

Αυτός σταματάει, κατεβαίνει από το ποδήλατο, βγάζει το καπέλο του, την κοιτάζει.

Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ

Παρακαλώ Δεσποινίς;

AMANTA

Μπορείτε να μου δείξετε το μονοπάτι για τη θάλασσα;

Ο ΠΡΙΓΚΙΠΑΣ

Είναι το δεύτερο αριστερά σας, δεσποινίς.

Χαιρετάει, μελαγχολικά και ευγενικά, ξανανεβαίνει στο ποδήλατό του και απομακρύνεται. Ακούγεται το κουνδούνι από μακριά. Η δούκισσα βγαίνει από τη σκιά πολύ γερασμένη.

AMANTA, *σιγανά, μετά από λίγο.*

Δε με αναγνώρισε...

Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ

Ήταν σκοτεινά... Εξάλλου ποιος ξέρει με τι πρόσωπο εμφανίζεται τώρα στο όνειρό του; (*Ρωτάει δειλά:*) Δεσποινίς, το τελευταίο τραίνο έφυγε. Θα θέλατε λοιπόν να μείνετε στον πύργο απόψε;

AMANTA, *με μια περιέργη φωνή.*

Ναι, κυρία.

Η νύχτα έχει πέσει για τα καλά. Και οι δυο δεν φαίνονται πια μέσα στη σκιά, δεν ακούγεται παρά μόνο ο αέρας στα τεράστια δέντρα του κήπου.

Η ΑΥΛΑΙΑ ΠΕΦΤΕΙ

Πηγή: Jean Anouilh, *Léocadia scène II*, Edition LA TABLE RONDE, 1984.
Μετάφραση: Ομάδα PISA του Κ.Ε.Ε.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

ΟΡΙΣΜΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Ο Ηθοποιός: υποδύεται στη σκηνή ένα πρόσωπο.

Ο Σκηνοθέτης: ελέγχει και ρυθμίζει όλα τα στοιχεία μιας παράστασης. Δεν περιορίζεται μόνο να τοποθετεί τους ηθοποιούς, να ρυθμίζει τις εισόδους τους και τις εξόδους τους στη σκηνή και να κατευθύνει το παίξιμό τους, αλλά προτείνει επίσης την ερμηνεία του κειμένου.

Ο Ενδυματολόγος: φτιάχνει τα κοστούμια από μια μακέτα.

Ο Σκηνογράφος: φτιάχνει τα σκηνικά και τα κοστούμια σε μακέτες. Αυτές οι μακέτες στη συνέχεια φτιάχνονται σε φυσικό μέγεθος στα ατελιέ.

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής - φροντιστής: είναι επιφορτισμένος να βρίσκει τα απαραίτητα αξεσουάρ. Η λέξη αξεσουάρ σημαίνει ότι μεταφέρεται: πολυθρόνες, επιστολές, φανάρια, ανθοδέσμες... Το σκηνικό και τα κοστούμια δεν θεωρούνται αξεσουάρ.

Ο τεχνικός ήχου: είναι υπεύθυνος για τα ηχητικά εφέ που είναι απαραίτητα για την παραγωγή. Κατά τη διάρκεια της παράστασης βρίσκεται στο κοντρόλ.

Ο τεχνικός φωτισμού ή ηλεκτρολόγος: Είναι ο υπεύθυνος του φωτισμού. Ο φωτισμός είναι τόσο πολύπλοκος, που ένα θέατρο καλά εξοπλισμένο μπορεί να διαθέτει έως και δέκα ηλεκτρολόγους. Κατά τη διάρκεια της παράστασης βρίσκεται και αυτός επίσης στο κοντρόλ.

Ερώτηση 1

Ποιο είναι το θέμα του αποσπάσματος από το θεατρικό έργο που διαβάσατε; Κυκλώστε τη σωστή απάντηση, για να συμπληρωθεί η παρακάτω πρόταση.

Η Δούκισσα επινοεί μία πονηριά,

- A. για να καταφέρει τον πρίγκιπα να τη βλέπει πιο συχνά.
- B. για να καταφέρει τον πρίγκιπα επιτέλους να παντρευτεί.
- Γ. για να καταφέρει την Αμάντα να κάνει τον πρίγκιπα να ξεχάσει τον πόνο του.
- Δ. για να καταφέρει την Αμάντα να μείνει μαζί της στον πύργο.

Ερώτηση 2

Στο κείμενο, εκτός από τα λόγια που λένε οι ηθοποιοί, υπάρχουν υποδείξεις που πρέπει να ακολουθήσουν οι ηθοποιοί και οι τεχνικοί θεάτρου.

Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε αυτές τις υποδείξεις στο κείμενο;

.....

Ερώτηση 3

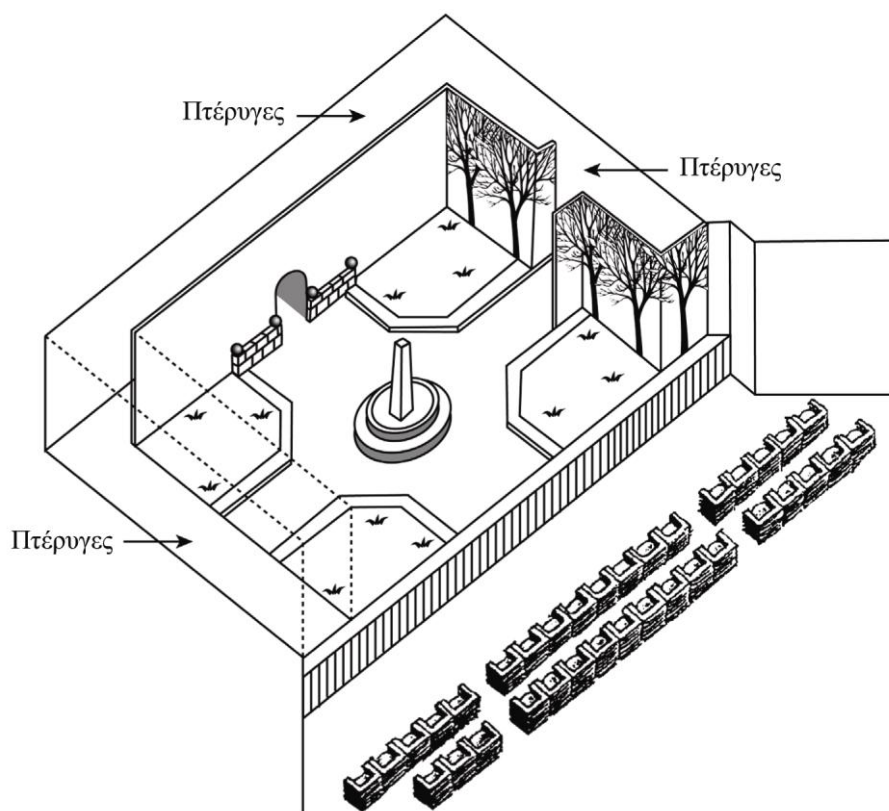
Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τους τεχνικούς που ασχολήθηκαν, για να ανέβει στη σκηνή το απόσπασμα από το θεατρικό έργο *Λεοκάντια*. Συμπληρώστε τον πίνακα σημειώνοντας για κάθε τεχνικό μία σκηνική οδηγία από το ΚΕΙΜΕΝΟ 1, η οποία σχετίζεται με την αρμοδιότητά του, σύμφωνα με το παράδειγμα.

Τεχνικός θεάτρου	Σκηνική οδηγία
Σκηνογράφος	Ένα κυκλικό παγκάκι γύρω από έναν μικρό οβελίσκο.
Καλλιτεχνικός διευθυντής-φροντιστής	
Τεχνικός ήχου	
Ηλεκτρολόγος – Τεχνικός φωτισμού	

Ερώτηση 4

Ο σκηνοθέτης τοποθετεί τους ηθοποιούς στη σκηνή. Πάνω σε ένα σκίτσο αναπαριστά την Αμάντα με το γράμμα Α και τη Δούκισσα με το γράμμα Δ.

Σημειώστε ένα Α και ένα Δ επάνω στο παρακάτω σκίτσο, για να δείξετε περίπου το μέρος όπου βρίσκονται η Αμάντα και η Δούκισσα πριν από την άφιξη του Πρίγκιπα.

Ερώτηση 5

Προς το τέλος του αποσπάσματος από το θεατρικό έργο, η Αμάντα λέει: «Δεν με αναγνώρισε...».

Τι εννοεί μ' αυτό;

- Α. Ότι ο Πρίγκιπας δεν την κοίταξε.
- Β. Ότι ο Πρίγκιπας δεν αντελήφθη ότι η Αμάντα ήταν υπάλληλος μαγαζιού.
- Γ. Ότι ο Πρίγκιπας δεν αντελήφθη ότι την είχε ήδη συναντήσει.
- Δ. Ότι ο Πρίγκιπας δεν παρατήρησε ότι η Αμάντα έμοιαζε στη Λεοκάντια.

Σημείωση 1. Από *Take the Test: Sample Questions from OECD's PISA Assessments* (σελ. 37-40), από OECD, 2009, Paris: OECD.

Σημείωση 2. Μετάφραση θέματος από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.

Θέμα που δόθηκε στους μαθητές/τριες για το Πρόγραμμα PISA 2000.

Η ΑΜΑΝΤΑ ΚΑΙ Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Αποδεκτή απάντηση

Γ. Για να καταφέρει την Αμάντα να κάνει τον πρίγκιπα να ξεχάσει τον πόνο του.

Μη αποδεκτή απάντηση

Άλλες απαντήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Αποδεκτή απάντηση

Αναφέρει ότι οι σκηνοθετικές οδηγίες είναι σε πλάγια γραφή. Οι περιγραφές με μη τεχνικούς όρους είναι δεκτές. Μπορεί να αναφέρει ότι οι υποδείξεις, εκτός από πλάγια γραφή είναι σε παρένθεση.

- *(Είναι) σε πλάγια γραφή.*
- *Λοξή γραφή.*
- *Τέτοια: [μιμείται τον πλάγιο τύπο γραφής.]*
- *Είναι χειρόγραφες.*
- *Γραφή πλάγια και χρήση παρενθέσεων.*
- *Είναι γραμμένα μ' έναν ειδικό τύπο γραφής.*

Μη αποδεκτή απάντηση

Απάντηση ασαφής και ανεπαρκής.

- *Οι σκηνοθετικές υποδείξεις είναι σε παρένθεση. [Αναφέρει σωστά την παρένθεση για κάποιες σκηνοθετικές υποδείξεις, αλλά στην απάντηση δεν περιλαμβάνεται η χρήση της πλάγιας γραφής.]*
- *Είναι τυπωμένο διαφορετικά.*
- *Είναι σε μια άλλη γραφή.*

Απάντηση που δηλώνει μια λανθασμένη κατανόηση του κειμένου ή απάντηση ελάχιστα αποδεκτή ή εκτός θέματος.

- *Εκτύπωση με έντονα γράμματα. [Λανθασμένη]*
- *Εκτύπωση με μικρούς χαρακτήρες. [Λανθασμένη]*
- *Από το σκηνοθέτη. [Εκτός θέματος]*

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

ΕΡΩΤΗΣΗ 3Α

(Καλλιτεχνικός διευθυντής - φροντιστής)

Αποδεκτή απάντηση

Αναφέρει τη βαλίτσα ή το ποδήλατο. Αντιγράφει μια φράση που περιλαμβάνεται στις σκηνικές οδηγίες.

- τη μικρή βαλίτσα.
- το ποδήλατο.

Μη αποδεκτή απάντηση

Άλλες απαντήσεις.

- το κουδούνι του ποδηλάτου.
- ο οβελίσκος.
- ένας κυκλικός πάγκος.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3Β

(Τεχνικός ήχου)

Αποδεκτή απάντηση

Αναφέρει τον ήχο των πουλιών ή τα πουλιά της νύχτας ή τους ψιθύρους ή το κουδούνι ενός ποδηλάτου ή τον άνεμο ή τη σιωπή. Μπορεί να αντιγράψει μια φράση από τις σκηνικές οδηγίες.

- Ακούγεται το κουδούνι ενός ποδηλάτου το βράδυ.
- Δεν ακούγεται παρά μόνο ο άνεμος.
- Τα πουλιά της νύχτας.
- Τα πουλιά της νύχτας πήραν τώρα θέση.

Μη αποδεκτή απάντηση

Άλλες απαντήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3Γ

(Ηλεκτρολόγος - Τεχνικός φωτισμού)

Αποδεκτή απάντηση

Αναφέρει τη σκιά ή τη λευκότητα ή είναι σκοτάδι ή το βράδυ ή η νύχτα έπεσε. Μπορεί ν' αναφέρει μια φράση από τις σκηνικές οδηγίες.

- Το πάρκο είναι γεμάτο σκιές.
- Η πιο πυκνή σκιά των δέντρων.
- Το βράδυ πέφτει.
- Μέσα στο βράδυ.

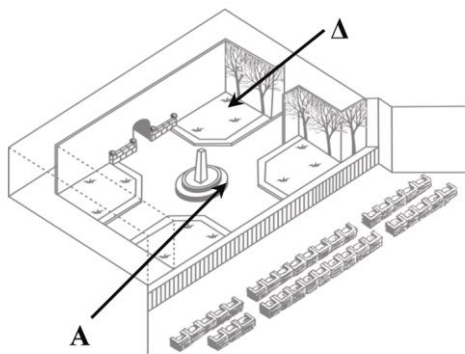
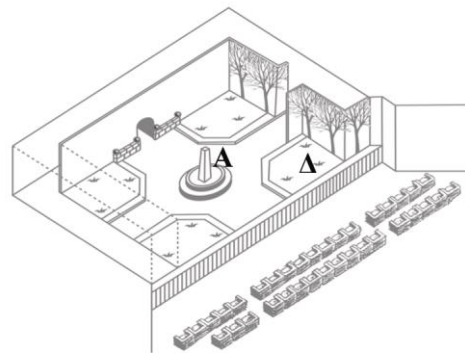
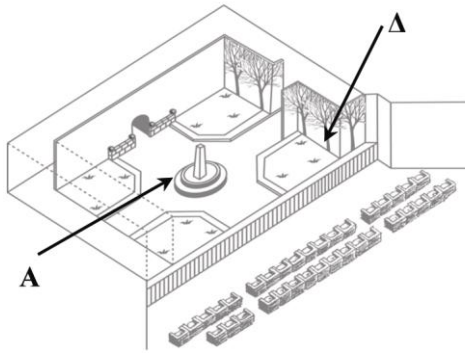
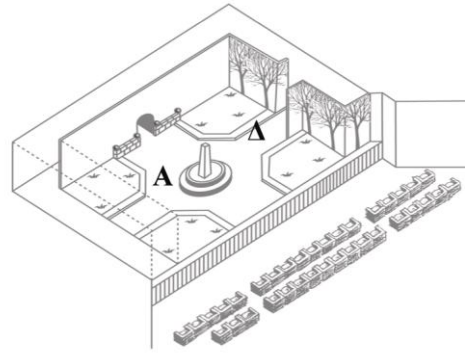
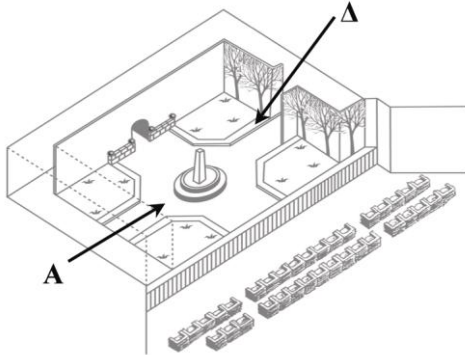
Μη αποδεκτή απάντηση

Άλλες απαντήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Αποδεκτή απάντηση

Βάζει Α κοντά στον οβελίσκο και Δ πίσω ή κοντά στα δέντρα.

Μη αποδεκτή απάντηση

Άλλες απαντήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Αποδεκτή απάντηση

Δ. Ότι ο πρίγκιπας δεν παρατήρησε ότι η Αμάντα έμοιαζε στη Λεοκάντια.

Μη αποδεκτή απάντηση

Άλλες απαντήσεις.

Σημείωση 1. Από *Take the Test: Sample Questions from OECD's PISA Assessments* (σελ. 79-84), από OECD, 2009, Paris: OECD.

Σημείωση 2. Μετάφραση οδηγιών βαθμολόγησης από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας.